

- створення центрів навчання молодих людей тим професіям, шанси на зайнятість у яких найбільш високі.

Список використаних джерел:

1. Безробіття як порушення макроекономічної рівноваги. Закон Оукена/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://posibnyku.vntu.edu.ua/makro_ek/33.htm
2. Зайнятість та соціальний захист населення/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.readbook.com.ua/book/8/271/>
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 743 с. – (Класичний університетський підручник).
4. Рівень безробіття: два показники - два поняття/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=230309&cat_id=173564&ctime=1333367142883
5. Круш П. В., Тульчинська С.О. Макроекономіка. Видання 2-е перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. - 328 с.
6. Штрафи за «конвертовані» зарплати зростуть у разі? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2011/07/25/292844/>
7. Динаміка та географія безробіття в Україні та ЄС у 2012-2013 рр./ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://infolight.org.ua/content/dinamika-ta-geografiya-bezrobittya-v-ukrayini-ta-ies-u-2012-2013-rr>
8. Чурилова О.В. Безробіття в Україні: причини, види, наслідки// Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції. – 2008. – Т.2 – с. 182-184.

Тереза БОРОДЕНЧИК
науковий керівник
к.е.н., доц. Данилишин В.І.
ІФННІМ THEU

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ

Ефективна боргова політика відіграє роль катализатора розвитку фінансового ринку та поглиблення фінансового середовища. Результатом її проведення має стати зменшення поширення кризових явищ і фінансових ризиків, а також зниження загального боргового навантаження на економіку.

На сучасному етапі існує думка про доцільність розгляду державного боргу в якості об'єктивного існуючого джерела покриття дефіциту бюджету. Державні боргові зобов'язання традиційно використовуються урядами багатьох країн для фінансування бюджетного дефіциту, забезпечення довгостроковими

матеріальними ресурсами великих інвестиційних проектів національного масштабу, а також для створення на внутрішньому фінансовому ринку орієнтури - боргових цінних паперів з максимальним рівнем надійності. Враховуючи значимість державних боргових зобов'язань, актуальним завданням уряду стає ефективне управління борговим портфелем. Великі й погано структуровані портфелі боргових зобов'язань роблять державу більш вразливою по відношенню до економічних та фінансових потрясінь.

Аналізуючи темпи зростання державного боргу за останні роки, можна зробити висновок, що державні запозичення не спрямовувалися на модернізацію економіки, технічне переозброєння підприємств, не сприяли економічному зростанню, а «проїдалися», сприяли тому, що у майбутньому може виникнути ситуація, коли погашення боргів ляже важким тягарем на економіку України

Державні боргові зобов'язання погашаються за рахунок бюджетних доходів, золотовалютних резервів країни, грошових коштів, отриманих від продажу державної власності, а також нових запозичень. В системі дій з управління державним боргом найважливішим є обслуговування та погашення державного боргу, оскільки всі ці витрати здійснюються за рахунок бюджетних коштів, створюючи для нього додаткове навантаження, а несвоєчасність виплат веде до збільшення суми боргу за рахунок штрафних санкцій. З метою недопущення боргової кризи більшість розвинених країн приймає програми зі скорочення бюджетного дефіциту і максимально можливого збільшення бюджетних доходів (наприклад, за рахунок підвищення податків).

Державні органи управління повинні враховувати те, що існування державного боргу веде до позитивних і негативних наслідків. Із стабілізуючого чинника державний борг може перетворитися на чинник, який починає гальмувати розвиток фінансової системи, а саме: збільшувати навантаження на Державний бюджет, що може призвести до зниження рівня боргової безпеки держави, погіршення її фінансової стійкості, блокування зарубіжними інвесторами і навіть банкрутство. Проблема управління державним боргом полягає у забезпеченні співвідношення між інвестиціями, економічним зростанням та внутрішніми і зовнішніми запозиченнями, забезпеченні платоспроможності держави та пошуку реальних джерел фінансування [1, с.371].

Для припинення втечі капіталів за кордон, поряд зі створенням загальноекономічного сприятливого для інвестування середовища, потрібно виробити механізми, котрі дозволяли би перекрити відплив капіталів з країни такими каналами: переведення валюти за кордон у рахунок оплати фіктивних імпорتنих контрактів; неповернення до країни експортної валютної виручки; заниження контрактних цін при експорті та їх завищення при імпорті тощо. За експертними оцінками, в Україні надто ліберальний режим зовнішньоекономічної діяльності та повна конвертованість гривні за поточними операціями дозволяють нелегальними шляхами щороку вивозити за кордон 3–5 млрд. дол. [2, с.69]

Крім проблем мобілізації ресурсів для обслуговування державного боргу,

сьогодні в Україні гостро постає проблема відвернення зростання бюджетних видатків на обслуговування зовнішнього боргу внаслідок знецінення національної валюти. Одним з механізмів стримування наростання боргових виплат є посилення валютного регулювання. При такому регулюванні треба виходити з того, що в Україні попит на іноземну валюту великою мірою визначається намаганням населення зберегти вартість своїх заощаджень, заможних фізичних осіб – перевести капітали за кордон, а комерційних банків – заробити на падінні курсу гривні.

Ефективна політика управління державним боргом включає в себе наступні напрями:

- підтримання державного боргу на рівні, що забезпечує збереження економічної безпеки країни;

- здійснення постійного моніторингу динаміки боргових виплат з тим, щоб у графіку погашення боргу були відсутні періоди пікових навантажень, а основні виплати припадали на моменти очікуваного зростання економіки;

- створення такої структури державних позик, щоб виконання зобов'язань за ними було пов'язане з найменшими витратами і мінімальним ризиком для економіки країни;

- мінімізація вартості боргу за рахунок подовження терміну запозичень і зниження прибутковості за борговими зобов'язаннями;

- своєчасне і повне виконання зобов'язань з метою недопущення нарахування штрафів за прострочення і забезпечення країні репутації першокласного позичальника;

- забезпечення ефективного цільового використання залучених коштів;

- створення єдиної системи управління боргом для координації заходів щодо зниження рівня заборгованості і забезпечення ефективного контролю за залученням і використанням коштів;

- узгодження політики щодо обслуговування зовнішнього боргу з фінансовою та економічною політикою в цілому;

- застосування різних методів управління державним боргом.

Резюмуючи викладене можна зробити наступний висновок, що державний борг та дефіцити, що його викликали, можуть бути ретельно продуманими і спланованими чинниками стабілізації економіки та її розвитку.

Список використаних джерел

1. Вівчар О.І., Солдак М.Ю. *Особливості управління державним боргом та методи його удосконалення.* / О.І. Вівчар, М.Ю. Солдак // *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін.* - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. - С. 371-375.

2. Фурман І.В. *Стан зовнішньої заборгованості України перед міжнародними кредиторами: оцінка та напрями врегулювання* / І.В. Фурман // *Фінансовий простір* - №2(10) – 2013 р. – с. 66-73.